
„ÁLARC – GIPSZMASZK” 9.

24. FEJLESZTÉSI MŰVÉSZETI MODUL

KÉSZÍTETTE: DR. PÁLI JUDIT, KOVÁCS ÉVA, SIPOS ERZSÉBET,
SCHMIDTNÉ BALÁS ESZTER, TARNAI LÁSZLÓ, VITÉZ GYÖNGYVÉR

MODULLEÍRÁS

24. MODUL. „ÁLARC–GIPSZMASZK” 9.

A modul célja	<ul style="list-style-type: none"> – preventív célú képesség- és készségfejlesztés, – tanulási nehézségek megelőzése, – szociokognitív funkciók fejlesztése, – szociabilitás fejlesztése, – kulturális beágyazódás a hagyományok rendszerébe
Időkeret	15 perc
Ajánlott korosztály	1–2. osztály A gyermekek funkcionális életkorához igazítottan
Modulkapcsolódási pontok	Kapcsolódó modulok: Keresztmodulok, Fejlesztési keresztmodulok, Fejlesztési művészeti modulok Az „Álarc–gipszmaszk” modulok (belső) számozásuk szerint következzenek egymás után!
A képességfejlesztés fókuszai	<ul style="list-style-type: none"> – motoros koordináció alapfolyamatai, – észlelési folyamatok, – figyelmi folyamatok, – emlékezeti folyamatok, – gondolkodási folyamatok, – testtudat kialakítását támogató funkciók, – érzelmi, szociális és kapcsolati folyamatok

AJÁNLÁS: FEJLESZTÉSI CÉLOK

Az álarc készítése praktikus, finommotoros tevékenységi sorrendet követel, de a testélmény, az átalakulás szimbolikus lehetőségei által fejleszti a szándékállapot – mint fontos tudatelméleti funkció a neki tulajdonított érzelmekkel, előfeltevésekkel –, a szociabilitás összes területét. Alkalmat nyújt az elaborációra (a negatív érzelmek szimbolikus elgyengítésére).

A testtel együtt használjuk ki a nagy méret, teljes forma adta dramatikus lehetőségeket is!

TÁMOGATÓ RENDSZER

Keresztmodulok, Fejlesztési keresztmodulok, Fejlesztési művészeti modulok

Tanulmány a „Matematika kompetenciák fejlesztése célzott képesség-, készségfejlesztéssel” FKM és BFMŰ modulokhoz

dr. Páli Judit:

A gondolkodási stratégia fejlődése és fejlesztési lehetőségei, bölcsészdoktori disszertáció, ELTE, Budapest, 1980.

dr. Páli Judit:

Játék és gondolkodási stratégia, I., II., III., Óvodai Nevelés, 1984, 6., 7., 8. szám

dr. Páli Judit, Forgách Balázs:

Diagnosztikus és korrekciós programcsomag, Pihenő mackók gyermekkártya, Kukucs Stúdió Játékműhely; Novum Kiadó, Budapest, 2005.

dr. Páli Judit–Kukucs Stúdió akkreditált pedagógus-továbbképző tanfolyama:

A játék (a közös játék) szerepe az idegrendszer fejlődésében és a szocializációban

Dr. Spencer Kagan:

Kooperatív tanulásszervezés

Csillagszem Fejlesztő Általános Iskola

Prevenációs programja

Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekekért Alapítvány keretében:

A matematikai tanulási nehézségekkel/zavarokkal küzdő gyermekek fejlesztése matematika-órán és azon kívül – pedagógus-továbbképzés, ismételt akkreditálása folyamatban

Dyscalculiás, Dyslexiás Gyermekekért Alapítvány keretében:

A matematikai tanulási zavarokkal küzdő/fejlődési dyscalculiás gyermekek vizsgálatát – 18 éves korig – pedagógus-továbbképzés, ismételt akkreditálása folyamatban

Prof. PhD Ladislav Košč CSc.

Kalkulia III. tesztcsomag (DYS Alapítvány standardizálta, magyarországi reprezentatív minta alapján. A tesztcsomagot a DYS Alapítvány gondozza. A dyscalculia vizsgálatokat a Csillagszem Fejlesztő Általános Iskola és Tanulást Segítő Fejlesztő Központban végezzük, koveva@dys.hu)

ÉRTÉKELÉS

A differenciáló pedagógia elterjedésével a Tyler-féle elképzelés mentén fontossá vált a pedagógiai célok felülvizsgálata, a gyermekek előzetes széles körű tapasztalatainak figyelembevétele és az értékelés differenciáltabbá válása. Saját munkánkban, amely a fejlesztő céloknak rendelődik alá, főként a diagnosztikus értékelést használjuk, a játszó folyamatba ágyazva. (Felhasznált irodalom: Didaktika, Falus Iván [szerk.], 1998.)

Törekszünk arra, hogy a gyermekek önellenőrzéssel vagy egymás ellenőrzésével azonnal korrigálni tudják tevékenységeik lépéseit. Ezekkel a célkitűzéseinkkel pszichológiai tekintetben nagymértékben kihasználjuk azt a rést, amely Vigotszkij munkásságához köthetően a fejlődéslélektan egyik alapigazsága: mit tud a gyermek kis segítséggel, amit egyedül még nem... (legközelebbi fejlődési zóna, Vigotszkij, a hivatkozást lásd a tanulmányban). Esetünkben a modulok munkamódszerei azt a célt valósítják meg, hogy lehetőleg a gyermekek váljanak egymás segítőivé, ezzel adunk hangsúlyt a szociokognitív folyamatoknak.

Az iskolában tanuló gyerekek között igen nagy különbség mutatkozhat a kognitív képességek, a fejlődési ütem terén, illetve az otthonról hozott ismeretek, tanulásra való motiváltság szintjeiben. Ezek a különbségek a művészetek iránti érdeklődésben, készségtárgyakhoz való viszonyban is erősen megmutatkoznak. Fontos, hogy a készségtárgyakat tanító pedagógus maximálisan rugalmasan kezelje az egyéni adottság-, képességbeli különbségeket.

A készségtárgyakban a művészeti produktumok (képzőművészeti alkotások, éneklés, táncolás, mozgásos tevékenységek stb.) minőségi értékelésénél a pedagógusok értékelő magatartásának, valamint a tanulók kölcsönös és önértékelésének jellemzője a pozitívumokra való támaszkodás, az elért sikerek, eredmények megerősítése. Ezáltal a pozitív véleménynyilvánítások erősítik a tanulók belső motivációját, önbizalmát az adott művészeti tevékenységek iránt. A tévedések megbeszélése, kijavítása közösen történik. A hibák elfogadása, a tanulási folyamat részekénti kezelése biztosságot ad a gyermekeknek.

AZ ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

A szöveges értékelésbe beépítetten (félév, illetve év végén) a gyermek önmagához történő fejlődését figyelembe véve – a képességfejlesztés területére fókuszáltnak.

AZ ÉRTÉKELÉS IDEJE

Minden tevékenység – módszertől függetlenül – ellenőrzéssel, értékeléssel zárul, hiszen az eredményességhez, hatékonysághoz elengedhetetlen az azonnali visszacsatolás.

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMÉLYE

Az ellenőrzés, értékelés személye függ a tanítási-tanulási folyamat szervezési módjától; lehetőleg a csoportos tevékenységeknél a gyermekek maguk értékeljenek.

1. A csoportban végzett munka ellenőrzésére ajánlott beiktatni:

- a) A csoportos önellenőrzési, önértékelési módszert: a közösen végzett munka csoportos önellenőrzése, közös szóbeli önértékelése az együttes felelősségvállalást, egymás segítségét, egymásrautaltságát eredményezi, mely a közösségtudat kialakításában, fejlesztésében játszik nagy szerepet.
- b) Az egymás csoportos ellenőrzésére, értékelésére alkalmas módszert, amely a csoportok közötti együttműködést, bizalmat erősíti. Egymás pozitív megerősítésével, az építő kritikák megfogalmazásával hozzájárul a csoportok közötti kommunikációhoz.

2. A páros munkák heterogén vagy homogén pár esetén is páros ellenőrzéssel, értékeléssel zárulnak:

- a) Heterogén pár esetén nagy hangsúlyt kap az egymásrautaltság, hiszen a tanuláskor is a segítség, a támogatás erős, az ellenőrzéskor is az egyik gyermek „kistanító” szerepet vállalva javít, dicsér, építő kritikát fogalmaz meg.
- b) Homogén pár esetén a kölcsönös támogatás kapja a fő szerepet, az ellenőrzés, értékelés iránya kiegyenlített.

3. Önálló, egyéni, részben egyénre szabott vagy individuális munka esetén:

- a) Önellenőrzés, értékelés során a gyermek saját munkáját ellenőrizve, a hibáit megfogalmazva önkritikát gyakorol, ezáltal személyisége, belső kontrollja fejlődik.
- b) Tanítói ellenőrzés, értékelés: az ellenőrzés-értékelésnek e klasszikus formája külső, objektív kritikát vagy megerősítést fogalmaz meg.

AZ ÉRTÉKELÉS SZEMPONTRENDSZERE

A készségi tárgyak eltérő tevékenységtípusai eltérő értékelési szempontokat kívánnak meg, de szem előtt kell tartani a diagnosztikus szemléletet.

A modulban szereplő ellenőrzési, értékelési módok mindig az adott produktum, alkotás bemutatásával zárulnak. A bemutatók ellenőrzése, értékelése történhet a tanár által, csoportosan, párban vagy önértékeléssel.

A gyermekek által végzett értékeléseknél meg kell adni az értékelési szempontokat is, hiszen más szempontrendszert igényel egy kézműves alkotás, mint egy néptáncbemutató.

Kézműves foglalkozásokon a gyermek:

- Képzőművészeti tevékenységek iránt milyen mértékben érdeklődő?
- Témaválasztása milyen mértékben változatos?
- Színhasználata milyen mértékben változatos, esetleg érzelemkifejező (fekete, vörös stb.).
- Tanult technikák alkalmazásában milyen mértékben bátor?
- Eszközhasználata milyen mértékben biztos?

Modulok: Méhviaszgyertya, Sóliszt gyurma, Advent 3. (adventi koszorú készítése), Álarc – gipszmaszk, Illatpárnák, Madárijesztő

AZ ÉRTÉKELÉS MÓDSZERE:

A modulok filozófiájának megfelelően az ellenőrzés-értékelés folyamatjellegű, diagnosztikus-elemző, és nagymértékben a gyermekek véleményeit veszi figyelembe. A felnőtt saját értékelésével inkább mintaadó, semmint autokratikus hangadó.

Az ellenőrzési-értékelési mód megválasztásánál figyelembe kell venni az azt megelőző tanulásszervezést, tehát a páros vagy csoportos tevékenységet páros, csoportos ellenőrzés-értékelés zárja.

MODULVÁZLAT

	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport – A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (melléklet megjelölése)
				Munkaformák	Módszerek	
A tartalom feldolgozása						
	<p>Gipszmaszk-játék</p> <p style="text-align: right;">15 perc</p> <p>A maszk az emberiség művészi fantáziájának egyik legősibb és legelterjedtebb megnyilvánulási formája.</p> <p>A jelenleg ismert legkorábbi ábrázolás, amelyen maszkot viselő ember látható, közel húszezer éves sziklafestmény (Trois-Frères-barlang).</p> <p>A maszkok viselése átváltozásról, alakváltásról szól. A maszk egyszerre elrejt és láthatóvá tesz, azonosít és átalakít. A maszk lehetővé teszi viselője számára, hogy ideiglenesen azonossá váljon személyiségének rejtett oldalával.</p>	<p>*mozgáskoordinációs alapkészségek, finommotoros koordináció, a mozgás tervezése, szervezése, praxis, látási észlelés, érzékelés, kinesztetikus, tapintási észlelés, érzékelés, „jó-egész” létrehozása (Gestalt), figyelmi folyamatok, különböző időtávú emlékezet, munkaemlékezet, fantázia, képzelet, a gondolkodás tervező, szervező funkciói: kiemelten tervezés</p>	<p>Segíthetjük a dramatikus játék elindulását, ha mi magunk is készítünk maszkot, és elsőként „alakulunk át”. A gyerekek utánozni fognak és kialakul a játék, amiből mi egy idő után kiléphetünk.</p>	<p>kooperatív csoportmunka</p>	<p>dramatikus játék</p>	<p>a dramatizáláshoz szükséges eszközök tetszés szerint választhatók (pl. sálak, kendők, nagyobb textildarabok, botok, ütős hangszerek stb.)</p>

	Lépések, tevékenységek (az idő megjelölésével) (a mellékletekben részletesen kifejtve)	Kiemelt készségek, képességek	Célcsoport – A differenciálás lehetőségei	Tanulásszervezés		Eszköz (melléklet megjelölése)
				Munkaformák	Módszerek	
	<p>A gyermek számára a játék már a maszk készítésekor elkezdődik. A maszk készítésének folyamata során a gyermek fokozatosan azonosul az általa elkészített maszkkal, vagyis a maszkon megjelenített alakkal. Mire elkészül a munkával, ő maga is átalakul az ábrázolt személlyel, állattal stb.</p> <p>A játékidő keretében adjuk meg a lehetőséget a gyermeknek, hogy kijátszhassa a benne lévő emóciókat!</p>	<p>kreativitás, beszédészlelés, beszédmegértés, a beszédfeldolgozás magasabb rendű folyamatai, beleélő képesség, saját és a másik tudás(á)ról való tudás, testélmény, testtudat, tetrésztevékenység összekapcsolása, mások szándékállapotának megértése, a másik mozgásállapotának észlelése, tudatosítása, két testfél integrációja, improvizálás, viselkedési stratégiák összehangolása, szociabilitás*</p>	<p>Másik és másfajta lehetőséget kínál, amikor a meglévő maszkokat számba vesszük és forgatókönyvet írunk közösen a gyerekekkel, a laza szerkezetben improvizálásra is hagyunk alkalmat.</p> <p>Ne befolyásoljuk erőszakkal a dramatikus játékot.</p>	<p>individualizált munka</p>	<p>egyéni fantáziajáték</p>	